

„Ojciec polskiej chirurgii”, świetny okulista –
Niechaj mu świeci światłość wiekuista!

Studia odbywał w Wilnie i Warszawie,
Żył prawie sto lat, a swoją w świecie sławę
Zdobyl jako autor prac naukowych i szef kliniki.
Ma wkład w rozwój chirurgii, chemii, botaniki.

Idź dalej między grobami, studnię wnet zobaczysz.
Jeśli od niej kilka kroków w lewo zrobić raczysz,
Prędko znajdziesz grób kolejnego naukowca.
Działalność jego nie powinna być Ci obca!

Jedna jest polska stacja badawcza w Antarktyce.
Tym, który poszerzył nauki polskiej granice,
Stację ową zakładając, był Józef Jersak z Zelowa,
Geograf, paleontolog, wielce tęga głowa.

Stacja ta nosi imię Henryka Arctowskiego.
Grób profesora nosi zaś słowa: „W domu ojca mego
jest _ 0 _ _ 0 _ _ _ _ _ 0 _ _”. To fragment ewangelii
św. Jana.

Biblia na tych grobach jest często cytowana.

Czy rad jesteś z tej podróży po przeszłości?
Miasto nasze zawsze chętnie Cię ugości!
Czas po skarb sięgnąć, zasłużyłeś na niego!
Zwróć się tam, gdzie anioły grobów strzegą.

Idź zatem na południową stronę cmentarza,
By przyjrzeć się znów starym grobom okazją się nadarza.
Pamiętasz wielki grobowiec rodziny Gąsiorowskich,
Gdzie przykładowy ojciec legł z wyroków boskich?

Stań przy nim i wysłuchaj jeszcze słów paru:
Gąsiorowscy zasłynęli jako właściciele browaru,
Którego piwem zachwycał się każdy, kto spróbował.
Jego amatorzy przyjeżdżali tu z Kalisza i Piotrkowa!

Elektrownię i kino też Gąsiorowscy postawili,
Na początku wieku XX wielce się tu zasłużyli.
Może i Tobie się zasłużą – pozwól się prowadzić –
Że skarb jest niedaleko stąd, to możemy zdradzić.

Hasło dokładniej Cię pokieruje, finał jest blisko.
Kod tylko wprowadź, pieczęć odbij i to wszystko!
Cyfry kodu to data – dla tolerancji religijnej są kluczowe.
Jeśli nie wiesz, w czym rzecz – oto zadanie domowe!

Żegnamy Cię już, dziękując za wspólną przygodę
I zapraszając do centrum, gdzie także nagrodę
zdobyć możesz, idąc Braci Czeskich śladami!
Obyś jak najdłużej pozostał tu, w Zelowie, z nami!

Hasło questu:

□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	

Miejsce na skarb:

Autor questu:

Adam Jarzębski, Fundacja Mapa Pasji
program „Questy – Wyprawy Odkrywców”

Opracowanie graficzne:

Anna Jarzębska, Fundacja Mapa Pasji,
program „Questy – Wyprawy Odkrywców”

Opiekun questu:

Małgorzata Gajda, Urząd Miejski w Zelowie, tel. 44 6351535

Więcej questów
w Dolinie Grabi:

www.dolinagrabi.pl

Aplikacja „Questy
- Wyprawy Odkrywców”

Android

iOS

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Institucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Ulotka opracowana przez LGD „Dolina rzeki Grabi”, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.3 „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania”.

PROW 2014-2020

questy[®]
WYPRAWY ODKRYWCÓW

O czym opowiadają zelowskie cmentarze

foto: Andrzeja Debkowskiego

Tematyka:

Quest przybliży postaci wybitnych mieszkańców miasta spoczywających w Zelowie: żołnierzy, uczonych, artystów. Odwiedzisz nekropolie rzymskokatolicką i ewangelicko-reformowaną.

Miejsce startu:

Na cmentarzu rzymskokatolickim, u wrót cmentarnej kaplicy w Zelowie.

GPS: 51.472663, 19.220722

🕒 45 min

Jak grać?

Udaj się na start. Czytaj wskazówki, rozwiązuj zagadki, a na końcu trasy otrzymasz hasło prowadzące do skarbu – pamiątkowej pieczęci!

Stoisz na katolickim cmentarzu, przy kaplicy,
Pewnie, Drogi Gościu, ciekaw jesteś okolicy?
Dzieje miasta Zelowa sięgają wieków średnich,
Bracia Czeszy wpływ na nie mieli niepośledni.

Dom Polaków, Czechów i innych nacji wspólny –
Oto Zelów właśnie, z jego urokiem szczególnym.
Nasze cmentarze świadczą o tej przeszłości,
Katolików i protestantów legły tutaj kości.

Sto metrów stąd, od północnej strony,
Był też cmentarz żydowski, po wojnie zniszczony.
Pozostała po nim żwirownia lasem otoczona
I pamięć ludu Zelowa – nie wszystkim utracona.

Ważne to miasto, Małymi Czechami też zwane,
Przez ważnych ludzi było przecież zamieszkane.
Wędrownka nasza po ich grobach Cię poprowadzi,
Sekrety historii tutejszej ziemia zelowska zdradzi.

Ustaw się zatem do bramy kaplicy plecami,
Gościu – w podróż przez historię wyruszamy!
Na początek odwróć się w prawo na pięć
I na zachód maszeruj, nie myśląc o zakręcie.

Ujrzysz krzyż wielki, widoczny z prawej strony,
i proboszczom zelowskim poświęcony.
Wróć na drogę, znów na zachód, do skrzyżowania
ostatniego. Na nim skręć w lewo bez wahania.

Skoro już spacer tu odbywasz, dobry człowieku,
Wiedz, że cmentarz powstał w I połowie XIX wieku.
Na południe iść trzeba prawie że do bramy,
Bo i tu dopiero na końcu w lewo skręcamy.

Skoro już na alejkach rozprostowałeś nogi,
Szukaj grobu po lewej, w jednej trzeciej drogi.
W drugim stoi rzędzie, symetrii hołduje,
Rycerza polskiej niepodległości przechowuje.

Przepiórkowscy – takie tam ujrzysz nazwisko.
Imię męża to ___ – widzisz je, jeśliś blisko.
Żołnierz ów zmarł w ___ roku, leży ze swą lepszą
połową.
Założył on w Zelowie Polską Organizację Wojskową.

W listopadzie 1918 roku rozbroił tu Niemców,
Jeśli jesteś polskim patriotą, nie zapomnij o wieńcu!

fol. Andrzej Dębkowski

Zanim zostawisz wojaka śpiącego snem wiecznym,
Odczytaj, że odznaczono go ___

Wróć na drogę i rusz dalej przed siebie, patrząc w lewo,
Aż natrafisz na grób Mieczysława Kapuścińskiego.
On też był żołnierzem, życie oddał w boju krwawym.
Była to bitwa nad ___ , w obronie Warszawy.

Bez trudu odnajdziesz datę jego narodzin.
___ lat miał, kiedy zginął ów człowiek młody
W ___ roku, gdy wrześniowa wybiła godzina!
Skręć w lewo na skrzyżowaniu i szybko się zatrzymaj!

Oto bowiem, wraz z rodziną po lewej leży
Wysocki – trzeci z wybitnych zelowskich żołnierzy.
Krzyż swój dostał w 1920 roku za obronę Lwowa.
Jego tragiczną śmierć w pamięci zachowaj.

Wybrzmiały, głośniejsze od armat, nazwiska żołnierzy.
Czas poznać drugie miejsce, gdzie wielu zelowian leży.
Odwróć się na pięć, ujrzysz bramę cmentarza.
By zwiedzić inną nekropolię okazja się nadarza.

Wyjdź przez bramę na wąską asfaltową drogę.
Idź w lewo. Uważaj na auta, ja Ci nie pomogę!
Jesteś blisko celu, maszeruj więc żwawo,
Na pierwszym skrzyżowaniu obierz drogę w prawo.

Zaraz znajdziesz się na rozwidleniu dróg.
Widzisz po prawej bramę? Nie oszczędzaj nóg!
Oto przez duchy wybitnych ludzi zamieszkały
Zelowski cmentarz ___

Powstał w 1854 roku, po epidemii cholery.
Na nagrobkach odnajdziesz tu języki cztery:
Polski, czeski, niemiecki, jest także grób Szkota,
Czy na lekcję historii naszła Cię ochota?

W głębi po lewej, nieopodal ogrodzenia
Piętry się wysoki nagrobek z kamienia.
Każy róg zaznaczony ma szpiczastą kolumną,
Postać bez głowy czuwa nad tą trumną.

Inskrypcja nad gotyckimi łukami przypomina,
Że to grób małżeństwa ___ oraz ich syna.
Spójrz – Jan Bogumił był pierwszym wójtem gminy.
Żona jego, Anna, pochodziła z ___ rodziny.

Czy widzisz stojący obok trójkątny grobowiec?
O przykładowym ojcu rodziny wierszem ci opowie.
Józef w 1855 roku odszedł z tego świata.
Łatwo policzysz, że miał
___ lata.

Jeśli stoisz przodem do inskrypcji, odwróć się w lewo.
Idź prosto, tuż za ścieżkę, z lewej masz iglaste drzewo.
Na samotnie stojący nagrobek spozierasz.
Należy on do ważnej postaci – Waldemara Krygiera.

Ten znany malarz i reżyser sztuk wielu
Na starość uczył plastyki w zelowskim liceum.
Gdy napis po łacinie wzrokiem zmierzysz,
Przeczytasz, że chwała tylko Bogu się należy.

Pochwał ów artysta wiele zaznał od świata.
Z mistrzem Grotowskim współpracował przez lata,
Tworzył teatr na Śląsku, w Warszawie, Krakowie.
Kolekcję jego obrazów znajdziesz tu, w Zelowie.

Wróć na ścieżkę, idź w bramy cmentarza stronę.
Jeśli Twoje nogi nie są już zmęczone,
Skręć w lewo przy pierwszym grobów rzędzie.
Po drodze miejsce pochówku uczonego będzie.

Emilian Klemens Nowicki, bo tak się nazywał,
Od ponad stu lat w miejscu tym spoczywa.